

A hibriditás és a bricolage mint poétika és olvasat

Borbély Szilárd műveiben

Száz Pál

Comenius Egyetem, Pozsony

Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, doktori iskola - irodalomtudomány

- **Poétikai fordulat Borbély Szilárd életművében**

Halotti Pompa I. (2004)

Nagyheti Szekvenciák

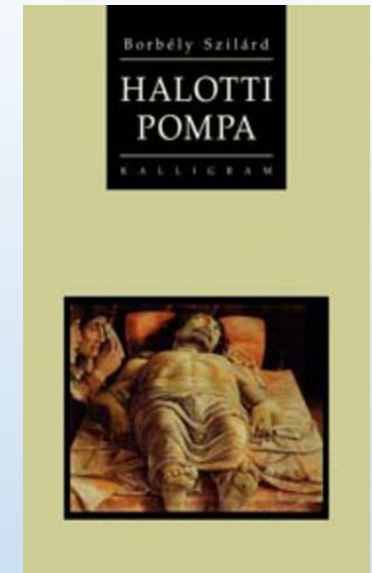
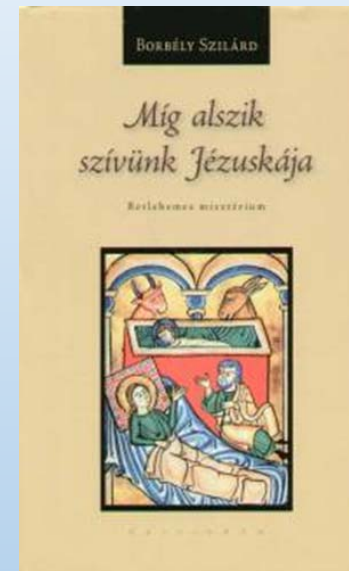
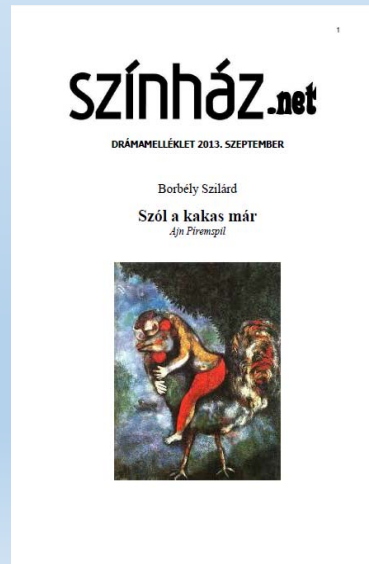
Ámor & Psyché Szekvenciák

Míg alszik Szívünk Jézuskája (2005)

Halotti Pompa II. (2006)

+ *Haszid Szekvenciák*

Szól a kakas már (2013)

A három mű diszkurzív viszonya

Gérard Genette: *Palimpsestes* (1982)

Textuális aspektus:

- Pretextus: *Karácsonyi Szekvenciák I.,II.,III.*
→ *Míg alszik szívünk Jézuskája*

- Intratextualitás: közös szövegek,
szövegvariánsok:

- Hipertextusok: kulturális kódok

Zsidó, keresztény, zsidókeresztény elemek

Szinkreticizmus, ambiguitás, poliszémia

- Intertextualitás: közös intertextusok (pl. *Szól a kakas már* szövege)

- Paratextualitás: Jegyzetek, mottók, címek, alcímek

Halotti Pompa 2.	Míg alszik szívünk Jézuskája
<i>A messias szekvenciája</i> – 128. <i>VIII. (1), (2)</i> – 144–145. (In: Haszid Szekvenciák)	<i>Intermedium: Completorium.</i> <i>A Betűk szekvenciája</i> – 51–53.
<i>A születés szekvenciája</i> – 142–143. (In: Haszid Szekvenciák)	<i>Intermedium: Matutium.</i> <i>A Születés szekvenciája</i> – 66–67.
<i>Az akasztott ember</i> – 71–72. (In: Nagyheti Szekvenciák)	<i>Intermedium: Laudes.</i> <i>Az Akasztott Ember szekvenciája</i> – 86-87.

Motivikus aspektus:

A megváltó – születése és halála

Poétikai aspektus:

bricolage-technika és
kulturális hibridizáció

Kulturális hibridizáció a *Míg alszik szívünk Jézuskájában*

Szövegeköziség és kultúraköziség

Mottó (paratextus)

- M. Buber - A sztretyini Jehuda Cví jóslata:
„Ma születik József fia, a Messiás Magyarországon,
és egyike lesz a titkos cadikoknak[...]“
- Lukács evangéliuma - prolóógus

Kulturális hibriditás – Homi K. Bhabha:

The Location of Culture – 1994

- Közteség („in-between“)
- Transzkulturális forma
- A megnyilatkozás harmadik tere

Krisztus	Messiás
Karácsony	Sábesz
Júdea	Galícia
Betlehem	Betlehowo
Császár	Cár
Mária	Mirjam
Jézus	Jósua
Háromkirályok	Az Ősatyák

„less than one, and double“

„displacement from symbol to sign“

„The intervention of the *Third Space of enunciation*, which makes the structure of meaning and reference an ambivalent process, destroys this mirror of representation in which cultural knowledge is customarily revealed as an integrated, open, expanding code.” [Bhabha, 175.]

A messiás-motívum mint a kulturális ambivalencia esete

- Kulturális ambivalencia

- „Jézus Krisztus“, „Jézus“, „Krisztus“, „Messiás“, „Meváltó“, „Jósua ben József“

(vö.: Jézus Ahasvérus – 181.)

- Meváltó: „Felkent“

Chrisztosz [χριστος] – Masiach [מָשִׁיחַ]

„Ezért / várják a keresztények Krisztus Visszatérését, mi pedig a messiást.“

- Hibridizálódás:

„Minden nap hal egy Messiás a harminchat igazból“

„haszid vérző Kisjézuska“

„Újraszülték a Meváltót

Egy betlehemi télben

/ A közeli Galícia

Egy stettlje házában,

A handlé Józsefnek fia

Lett Mírjannak álmában.“

- Jesua ben József

(Jósua, Jésua ben József)

»József fia, Jézus«

„akit Újraszületettnek is neveznek.“

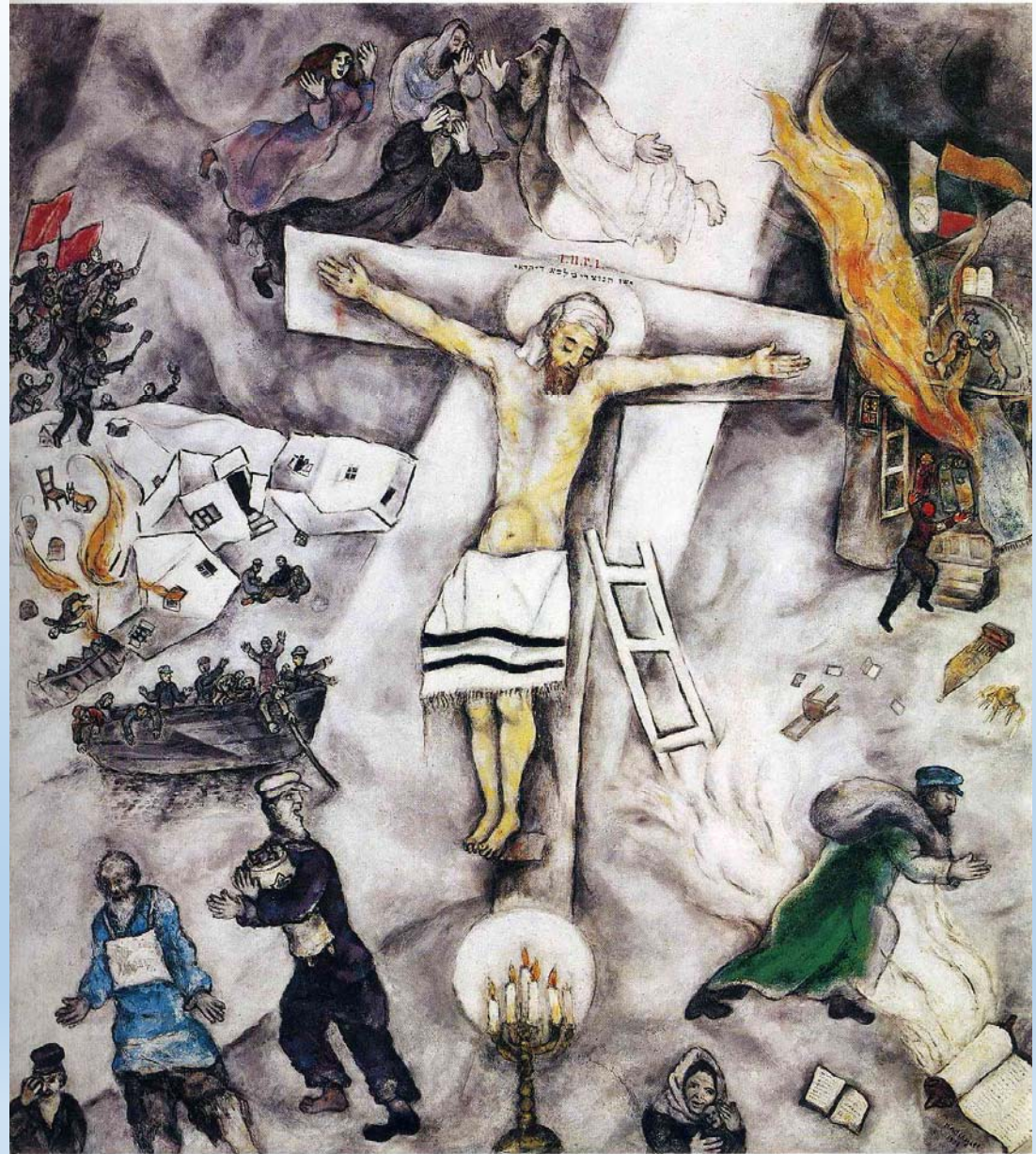
- Messiás ben József – Sukkah 52b

A szenvedő és meghaló

Messiás:

Ebed-Jahve mint előkép

Marc Chagall:
Fehér keresztrefeszítés
(1938)

81 White Crucifixion (1938)